

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานตามภารกิจและหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ หัวหน้าฝ่ายศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 1 ทุกคน รวมเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 124 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 สเกล จำนวน 42 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 สเกล จำนวน 38 ข้อ และแบบปลายเปิด (Open-end) จำนวน 7 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ โดยแจกแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น จำนวน 124 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.94 ของประชากรทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในส่วนของข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (Arithamatic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดนั้น ไม่มีผู้ตอบ หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด การคำนวณค่าสถิติใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 114 คน เป็นชาย 68 คน (ร้อยละ 59.65) เป็นหญิง 46 คน (ร้อยละ 40.35)

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี (ร้อยละ 55.26) รองลงมาคืออายุในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 35.96) และมีอายุในช่วง 51 ปี ขึ้นไป จำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.77)

3. วุฒិทางการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 62.28) รองลงมาคือวุฒิปริญญาโท (ร้อยละ 36.96) และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิปริญญาเอกน้อยที่สุด คือประเภทละ 1 คน (ร้อยละ 0.88)

4. อายุราชการ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุราชการอยู่ในช่วง 16-20 ปี (ร้อยละ 38.60) รองลงมาคืออายุราชการอยู่ในช่วง 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 34.21) 11-15 ปี (ร้อยละ 25.44) และ 6-10 ปี (ร้อยละ 1.75) ตามลำดับ

5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วง 6-10 ปี (ร้อยละ 40.35) รองลงมาคือระยะเวลาการ

ค่าแรงตำแหน่งอยู่ในช่วง 11-15 ปี (ร้อยละ 30.70) ต่ำกว่า 6 ปี (ร้อยละ 16.67) และ 16 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 12.28) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในหน่วยงานศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สรุปลำดับดังนี้

1. การตัดสินใจสั่งการ จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติในด้านการตัดสินใจสั่งการอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารยึดระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับเป็นหลักในการตัดสินใจ และผู้บริหารตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานที่เป็นนโยบายสำคัญด้วยตนเองเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกเรื่อง

2. การวางแผน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติในด้านการวางแผนอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่เปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกเรื่อง

3. การจัดองค์การ จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติในด้านการจัดองค์การอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารได้มอบหมายและกระจายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกเรื่อง

4. การติดต่อสื่อสาร จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติในด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารได้แจ้งคำสั่งต่าง ๆ ที่สำคัญให้บุคลากรทราบอย่างรวดเร็ว และทันตามกำหนดเวลา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกเรื่อง

5. การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติในด้านการใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารให้คำปรึกษาและแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกเรื่อง

6. การประสานงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปลำดับได้ว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติในด้านการประสานงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารจัดให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานโดยไม่เกิดความซ้ำซ้อนกัน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกเรื่อง

7. การประเมินผลงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติด้านการประเมินผลงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว ปรากฏว่า ข้อที่ผู้บริหารจัดให้มีการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกเรื่อง

**ตอนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานใน
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สรุปได้ดังนี้**

1. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการตัดสินใจสั่งการ จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การตัดสินใจสั่งการมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกเรื่อง

2. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการวางแผน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การวางแผนมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 เรื่อง คือข้อ 11 ระยะเวลาในการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้มักไม่ทันตามกำหนด และข้อ 12 การควบคุม กำกับ ติดตาม และการประเมินผลงานไม่ได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดองค์การ จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การจัดองค์การมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกเรื่อง

4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกเรื่อง

5. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกเรื่อง

6. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การประสานงานมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกเรื่อง

7. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประเมินผลงาน จากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนรวม สรุปได้ว่า การประเมินผลงานมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย แต่

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด 3 เรื่องคือ ข้อ 39 ขาดระบบการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลงาน ข้อ 40 บุคลากรไม่ทราบ หรือไม่เข้าใจงานหลักเกณฑ์และเครื่องมือในการประเมินผลงาน และข้อ 41 คณะกรรมการประเมินผลงานขาดความยุติธรรมในการประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี วุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด อายุราชการอยู่ในช่วง 16-20 ปี และมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งงานปัจจุบันอยู่ในช่วง 6-10 ปีมากที่สุด ซึ่งยังนับว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เพราะว่าหน่วยงานนี้เทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นหน่วยงานที่มีการกิจและหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จำเป็นต้องมีผู้บริหารและผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิทางการศึกษาให้มากกว่าในปัจจุบัน เพราะจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงาน ให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. ผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในหน่วยงานนี้เทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานในระดับมากทุกด้าน พบว่า

2.1 ด้านการตัดสินใจสั่งการ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 3.05$) โดยเฉพาะเรื่องผู้บริหารยึดระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ เป็นหลักในการตัดสินใจสั่งการ ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2524) กล่าวว่า ผู้บริหารเมื่อเข้ารับงานจำเป็นต้องศึกษากฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อช่วยให้การตัดสินใจได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษากฎหมาย

และระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานให้ละเอียดองแท้ เพื่อประกอบการตัดสินใจสั่งการในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน

2.2 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.86$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ เทียนขาว (2526) พบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานในเทศบาลสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคลากรในสังกัด ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ต้องแท้ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ภิญญู สาธร (2517) กล่าวว่า การวางแผนมีความสำคัญต่อการบริหารงานทุกประเภท ถ้าขาดการวางแผน ยากที่กิจกรรมทุกประเภทจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง

2.3 ด้านการจัดองค์การ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.85$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานในเทศบาล สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ โครงสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่การทำงานกับบุคคล การควบคุมบังคับบัญชา ซึ่งก่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงาน โดยให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และตรงกับผลการวิจัยของ สุรัชย์ เทียนขาว (2526) พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากทุกเรื่องด้านการจัดองค์การ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดองค์การเพื่อมอบหมายกระจายงานให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เพราะการจัดองค์การที่ถูกต้องเหมาะสมย่อมช่วยให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติด้านการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.95$) ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เกรก (1957) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารทุกคนควรระลึกถึงเรื่องการติดต่อสื่อสาร คือ ผู้บริหารต้องใกล้ชิดกับผู้ร่วมงานทุกคนด้วยความเป็นมิตร และรู้จักอะลุ่มอล่วยในอันควร เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ติดต่อสื่อสารด้วยความสะดวกและทั่วถึง ควรให้ผู้ร่วมงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อประสิทธิภาพของงาน

ถ้ามีผู้ชกถามปัญหาใด ๆ ผู้บริหารจะต้องตอบอย่างรวดเร็ว ไม่ประวิงเวลา จนปัญหานั้นสายเกินไปที่จะเข้าใจ หรือยากที่จะแก้ไข ก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานได้ ดังนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหน่วยงานกลางที่เชื่อมต่อระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัด และหน่วยงานระดับโรงเรียน จึงมีความจำเป็นจะต้องมีการติดต่อสื่อสารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด

2.5 ด้านการใช้อิทธิพลให้คนทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติด้านการใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.96$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน ดังที่ ภิญญู สาธ (2517) กล่าวว่า องค์การหรือหน่วยงานทุกชนิด จำเป็นต้องมีระบบควบคุมบังคับบัญชาอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เพราะอำนาจการบังคับบัญชา ช่วยให้คำสั่งต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความราบรื่น และมีประสิทธิภาพ หน่วยงานทุกหน่วยต้องมีอำนาจที่จะกระตุ้นผู้ทำงานให้ทำงานอย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานที่ทาบบรรลุตามเป้าหมายของหน่วยงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีเทคนิควิธีการที่ดี เพื่อดำเนินการใช้อิทธิพลกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงาน

2.6 ด้านการประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติด้านการประสานงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.86$) แสดงให้เห็นว่า หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้มีการปฏิบัติงานด้านการประสานงานได้อย่างเหมาะสม ตามภารกิจและหน้าที่ เพราะหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานที่จะประสานงานกับหน่วยงานทั้งเบื้องบนคือจังหวัด และเบื้องล่างคือโรงเรียน ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534) กล่าวว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานโดยจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับหน่วยงาน หรือระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง

2.7 ด้านการประเมินผลงาน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารได้มีการปฏิบัติด้านการประเมินผลงานอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ($\bar{X} = 2.60$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการประเมินผลงานโดยเฉพาะในเรื่องการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานของบุคลากรที่ได้รับมอบหมายไปปฏิบัติ ทั้งนี้ก็เพราะว่าการประเมินผลงานเป็นเครื่องมือในการช่วยเสริมสร้างกระบวนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ธงชัย

สันติวงษ์ (2525) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้บริหารจะต้องติดตามประเมินผลดูเป็นระยะ ๆ ว่า ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติงานได้ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าหากผลงานที่ปรากฏออกมาและประเมินค่าได้แล้ว ก็จะมีการเสริมหรือแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพต่อไป ดังนั้นผู้บริหารควรวินิจฉัยวิธีการประเมินผลงานมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร หรือพิจารณาความดีความชอบประจำปีให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน เพื่อปฏิบัติงานในอนาคตต่อไป

3. ผลการวิจัยปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานในหน่วยงานในเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลงาน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ สกล ความบุศย์ (2530) ซึ่งพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานด้านการประเมินผลงาน อยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลงาน ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2524) กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญของการประเมินผลงาน ได้แก่ การขาดเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานที่ดี ขาดการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ ระยะเวลาในการประเมินขาดการต่อเนื่อง ส่วนใหญ่จะประเมินผลงานเพียงปีละหนึ่งครั้ง คือช่วยระยะเวลาในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเท่านั้น ทำให้ผลการประเมินมักถูกโต้แย้งจากผู้ถูกประเมินว่า ขาดความยุติธรรมอยู่เสมอ การที่ผู้บริหารมีปัญหาด้านการประเมินผลงานมากกว่าด้านอื่น อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลยังไม่เพียงพอ หรืออาจจะไม่ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลเท่าที่ควร

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานในหน่วยงานในเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ด้านการตัดสินใจสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน และการประสานงาน พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ อมร อนันต์รักษ์ (2536) พบว่า ผู้บริหารมีปัญหาและอุปสรรคด้านการตัดสินใจสั่งการ การวางแผน การจัดองค์การ การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพลกระตุ้นให้คนทำงาน และการประสานงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานใด ๆ ย่อมจะมีปัญหาและอุปสรรคเป็นธรรมดา แต่ถ้าหากผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานรู้จักนำความรู้ในการบริหารงานอย่างถูกต้อง

เหมาะสม และมีประสิทธิภาพแล้ว ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานด้านต่าง ๆ ย่อมจะลดลงหรือหมดไป ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงควรเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ของการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารงานในหน่วยงานในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีการปฏิบัติงานผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งยังมีบางจุดจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และยังมีปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงาน ที่จะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในด้านดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้มีโอกาสศึกษาอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ประสบการณ์ และคุณวุฒิทางการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการประเมินผลงาน และพฤติกรรมด้านการบริหารงานของผู้บริหารในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออย่างสม่ำเสมอ โดยมีการใช้กระบวนการประเมินผลงานอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษาอื่น ๆ หรือทุกเขตการศึกษา
2. ควรจะมีการวิจัยในแนวลึกเพื่อหาทราบถึงปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผลงานของกระบวนการบริหารงานในเขตพื้นที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ